

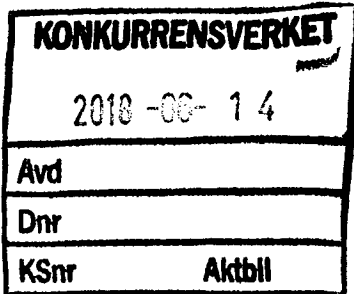

**KAMMARRÄTTEN I
GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

2018-06-14
Meddelad i Göteborg

Mål nr 1490-18

KLAGANDE

Trafiksystem Väst AB, 556887-3904

Ombud: Advokat Sylvia Lindén och jur.kand. Johan Wedsberg
Kilpatrick Townsend & Stockton Advokat KB
Box 5421
114 84 Stockholm

MOTPART

Lunds kommun

Ombud: Advokat Per-Ola Bergqvist och biträdande jurist Linnea Lindberg
Foyen Advokatfirma KB
Södergatan 22
211 34 Malmö

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 20 mars 2018 i mål nr 13690-17, se bilaga A

SAKEN

Överprövning av offentlig upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Kammarrätten avslår överklagandet.

Kammarrättens interimistiska beslut den 3 april 2018 upphör därmed att gälla.

Dok.Id 424068

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1531 401 50 Göteborg	Stora Nygatan 21	031-732 74 00 E-post: kammarratten.goteborg@dom.se www.kammarratten.goteborg.se	031-732 76 00	måndag – fredag 08:00–16:00

YRKANDEN M.M.

Trafiksystem Väst AB yrkar att kammarrätten förordnar att upphandlingen ”Drift och underhåll av Trafiksignaler i Lunds kommun Dnr 17/589” görs om. *Trafiksystem* anför följande.

Förvaltningsrätten har inte prövat *Trafiksystems* centrala grunder i sin ansökan, nämligen de som avser proportionalitet och konkurrenshämmande effekter. Upphandlingsdokumenten strider mot de upphandlingsrättsliga principerna om likabehandling, transparens och proportionalitet. Det behövs ett klarläggande av om det är förenligt med upphandlingslagstiftningen att upphandla en viss leverantörs reservdelar när leverantören i fråga tidigare har levererat sina produkter till beställaren och har sett till att inga andra reservdelar är kompatibla med produkterna. Förfarandet skapar en monopolliknande ställning.

Huvudregeln i 9 kap. 6 § lagen om offentlig upphandling (2016:1145), förkortad LOU, är att hänvisning till visst fabrikat inte får ske om vissa leverantörer gynnas eller missgynnas. I andra stycket anges förutsättningarna för när en hänvisning undantagsvis kan tillåtas; om det inte är möjligt att beskriva det som ska anskaffas tillräckligt tydligt. Förvaltningsrätten har ansett att det har varit möjligt för kommunen att beskriva upphandlingsföremålet tillräckligt preciserat och begripligt utan att hänvisa till produktnamn. I 9 kap. 6 § andra stycket LOU finns även formuleringen att hänvisningar till fabrikat får förekomma ”om det motiveras av det som ska anskaffas”. Den bestämmelsen fanns inte med i den tidigare lagstiftningen. Enligt förarbetena är inte någon ändring i sak avsedd, vilket även förvaltningsrätten har konstaterat. Därmed borde förvaltningsrättens slutsats ha blivit att hänvisningen varken är tillåten enligt huvudregeln eller undantagsregeln. Förvaltningsrätten kommer trots detta fram till den felaktiga slutsatsen att hänvisningen till *Swarcos* produkter är tillåten med

motiveringen att reservdelarna måste vara kompatibla med det befintliga trafiksystemet.

Vidare kommer förvaltningsrätten, utan någon som helst motivering, fram till att hänvisningen till Swarcos produkter inte är oproportionerlig trots att hänvisningen enligt förvaltningsrätten innebär att Swarco gynnas på Trafiksystems bekostnad. Eftersom det inte finns likvärdiga reservdelar utan endast är Swarcos reservdelar som upphandlas borde dessa rätteligen ha undantagits från utvärderingen.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Hänvisningen till Swarcos produktnamn

Frågan i målet är om kommunens hänvisning i förfrågningsunderlaget till produktnamn från leverantören Swarco har varit tillåten enligt undantagsbestämmelsen i 9 kap. 6 § andra stycket LOU.

För att en hänvisning ska vara tillåten krävs det att hänvisningen är motiverad av det som ska anskaffas eller det annars inte är möjligt att beskriva det som ska anskaffas tillräckligt tydligt.

Lunds kommuns upphandling avser drift och underhåll av trafiksignal-system som Swarco tidigare har levererat till kommunen. Anbudet skulle bland annat avse pris på reservdelar till trafiksignalsystemen. Några andra reservdelar än de som Swarco tillverkar kan inte användas.

Enligt kammarrättens mening utgör det här en typisk situation då det är motiverat av det som ska anskaffas att beskriva det genom hänvisning till en viss leverantörs beteckning. Hänvisningen till Swarcos produktnamn strider alltså inte mot bestämmelsen i 9 kap. 6 § LOU.

Det som Trafiksystem har anfört medför inte heller att hänvisningen till produktnamn kan anses strida mot principerna om likabehandling, transparens eller proportionalitet.

Borde priset på reservdelarna ha utelämnats vid utvärderingen?

Vad gäller Trafiksystems invändning om att produkterna i stället borde ha undantagits från utvärderingen görs följande bedömning.

I utvärderingen av anbudet har priser på sådana reservdelar som kommunen beskrivit genom hänvisning till Swarcos produktnamn ingått.

Den omständigheten att reservdelarna endast tillverkas av Swarco innebär enligt kammarrättens mening inte i sig att det strider mot de grundläggande principerna i LOU eller mot någon bestämmelse i lagen att beakta priset på dem vid utvärderingen av anbudet. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 9).

Eva Römbo

Axel Hanson

Victoria Röshammar
referent

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ**
Avdelning 1

DOM
2018-03-20
Meddelad i Malmö

Mål nr
13690-17

SÖKANDE

Trafiksystem Väst AB, 556887-3904

Ombud: advokaten Sylvia Lindén och jur.kand. Johan Wedsberg
c/o Kilpatrick Townsend & Stockton Advokat KB
Box 5421
114 84 Stockholm

MOTPART

Tekniska förvaltningen i Lunds kommun

Ombud: advokaten Per-Ola Bergqvist och biträdande juristen Linnea Lindberg
Foyen Advokatfirma KB
Södergatan 28
211 34 Malmö

SAKEN

Ansökan om överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Trafiksystem Väst AB:s ansökan om överprövning.

Dok.Id 422508

Postadress
Box 4522
203 20 Malmö

Besöksadress
Kalendegatan 6

Telefon
040-35 35 00
E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se
www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax
040-97 24 90

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Tekniska förvaltningen i Lunds kommun genomför upphandling avseende Drift och underhåll av trafiksignaler i Lunds kommun (Dnr 17/589).

Genom tilldelningsbeslut den 8 december 2017 tilldelades Swarco Sverige AB (Swarco) kontrakt i upphandlingen. Trafiksystem i Väst AB rangordnades som trea i utvärderingen.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Trafiksystem i Väst AB (Trafiksystem) ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska göras om. Som stöd för sin talan anför bolaget bl.a. följande. Upphandlingsdokumenten innehåller krav som strider mot principerna om likabehandling, transparens och proportionalitet i LOU. Genom angivna brister har Trafiksystem fråntagits möjligheten att lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Trafiksystem har på grund därav lidit eller kan komma att lida skada.

Val av förfarande

Upphandlingen anges vara under tröskelvärdet och genomförs som ett förenklat förfarande. Som framgår av tilldelningsbeslutet motsvarar anbudssummorna fiktiva mängder baserat på beräknad avropssumma per år. Då de upphandlade kontraktet ska utföras under tre års tid med ytterligare ett års option motsvara upphandlingens värde minst fyra gånger anbudssummorna d.v.s. ca 7 miljoner kr. Det är följaktligen felaktigt att upphandlingen är under tröskelvärdet.

Förfrågningsunderlagets utformning

Kommunen har i upphandlingen krävt att anbudsgivare lämnar pris på en mängd produkter som tillverkas och tillhandahålls av Swarco. Eftersom samtliga produkter tillverkas av Swarco har kommunen i strid med LOU begärt att anbudsgivare offererar priser på Swarcos specifika produkter. Därigenom har kommunen kraftigt begränsat möjligheterna för andra anbudsgivare än Swarco att lämna konkurrenskraftiga anbud. I praktiken innebär detta att Swarco som sätter priset på de ifrågavarande produkterna gentemot konkurrerande anbudsgivare, kan stänga ute all konkurrens i upphandlingen genom att prissätta produkterna väsentligt dyrare till konkurrenterna än vad produkterna kostar bolaget. Just så har skett. Swarco har lämnat anbud i upphandlingen och visat sig ha lägst pris och därför tilldelats kontrakt. Trafiksystem poängterade problematiken för kommunen i frågor och svar och förklarade att principen om likabehandling åsidosätts genom utformningen i upphandlingsdokumenten, varvid kommunen valde att plocka bort några av produkterna, men lät vissa vara kvar. Kommunen hänvisade då bl.a. till att kommunen med hänsyn till skattebetalarna är tvungna att konkurrensutsätta priset på dessa produkter och att kommunen därför inte kan undanta dem från utvärdering. Kommunen poängterade samtidigt att kommunen tillåter likvärdiga produkter i syfte att säkerställa så god konkurrens som möjligt.

Det är uppenbart att Swarco har fått en otillbörlig fördel genom upphandlingsdokumentens formulering. Kommunen har förvisso angivit att de tillåter likvärdiga produkter, men sådana finns inte. Styrapparaterna vars reservdelar nu upphandlas är tillverkade av Swarco och det är endast reservdelar av samma märke som får/kan användas till dessa apparater. Swarco har genom möjligheten att vägra andra anbudsgivare att köpa ifrågavarande produkter makten att stänga ute all konkurrens i upphandlingen. Därigenom blir det oproportionerligt dyrt för andra anbudsgivare än Swarco att få tillgång

till produkterna. Kommunen har såldes även åsidosatt proportionalitetsprincipen i upphandlingen.

Som en konsekvens av angivna brister har det inte varit möjligt för Trafiksystem att lämna sitt mest konkurrenskraftiga anbud och därmed att tilldelas kontrakt i upphandlingen. Trafiksystem har på grund därav lidit skada eller riskerat att lida skada.

Tekniska förvaltningen i Lunds kommun (kommunen) bestrider ansökan och yrkar att ansökan ska avslås. Kommunen anför bl.a. följande.

Val av förfarande

Kommunen genomför entreprenadupphandling av förebyggande drift och underhållsservice samt felavhjälpning av trafiksignaler i Lunds kommun. Entreprenadformen för upphandlingen är utförandeentreprenad och avtalstiden löper från den 1 mars 2018 - 29 februari 2020 med en ensidig optionsrätt för kommunen att förlänga ytterligare ett år. Upphandlingen genomförs enligt ett förenklat förfarande. Trafiksystem gör gällande att det inte är korrekt att tillämpa ett förenklat förfarande i upphandlingen då den överstiger tröskelvärdet. Det är emellertid felaktigt då upphandlingen understiger tröskelvärdet för byggentreprenad. Det är således korrekt att genomföra upphandlingen genom förenklat förfarande. Oaktat detta lider inte Trafiksystem skada av det påstådda felaktiga valet av förfarande.

Förfrågningsunderlagets utformning

Kommunen har inte brutit mot LOU eller i övrigt mot någon av de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna som medför att Trafiksystem frångåtits möjlighet att lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Därutöver lider Trafiksystem inte skada av Kommunens agerande i upphandlingen.

Fyra anbudsgivare har inkommit med anbud i upphandlingen varmed tre kvalificerades och gick vidare till utvärderingen – däribland Trafiksystem. Av tilldelningsbeslutet, där anbudssummorna från respektive anbudsgivare framgår, kan konstateras att inget i upphandlingsdokumenten har förhindrat konkurrenskraftiga anbud i upphandlingen. Anbudssummorna varierar inom ett spann på 200 000 kr. Detta visar på att ett tillgodosett konkurrensuppsökande skede och kommunen tillbakavisar påståendet om att det skulle föreligga en konkurrensbegränsande situation.

Kommunens befintliga styrapparater är av märket Swarco och det fordras således att reservdelar är kompatibla med styrapparaten som sådan. De aktuella reservdelarna som kommunen efterfrågat priser på i å-prislistorna har beskrivits genom hänvisning till produktnamn från leverantören Swarco, vilket således förklaras av att reservdelarna ska vara kompatibla med kommunens befintliga styrapparater från samma leverantör. Inte desto mindre har kommunen accepterat likvärdiga produkter avseende de reservdelar som Trafiksystem nu ifrågasätter beskrivningen för. Kommunen har då det varit motiverat och föranlett av upphandlingsföremålet, hänvisat till produktnamnen på reservdelarna i sin beskrivning av vad som efterfrågas. Hänvisningarna är förenliga med LOU.

Alternativet till att efterfråga kommunens reella behov av reservdelar i upphandlingen och utforma detta på ett så tydligt sätt som möjligt – genom hänvisning till produktnamnet – hade varit att byta hela kommunens system inklusive styrapparater som sådana. Det är ett alternativ som rimligen inte kan stått i proportion till eftersträlvade syftet med att tillgodose kommunens behov och som därtill slösar med skattebetalarnas medel.

Det har inte varit möjligt att på ett rimligt sätt beskriva upphandlingsföremålet utan hänvisningar till de aktuella produktnamnen. Då likvärdiga produkter har accepterats och förklarats vara tillåtna i upphandlingen har inte heller

formkravet i 9 kap. 6 § LOU åsidosatts om att ange ”eller likvärdigt”. Ingen anbudsgivare har gynnats av hänvisningarna.

Även för det fall förvaltningsrätten bedömer att Swearco de facto gynnas och andra anbudsgivare missgynnas av att kommunen efterfrågat produkter med hänvisning till en viss leverantörs produktnamn gör kommunen i andra hand gällande att hänvisningarna är tillåtna. Hänvisningarna motiveras av vad som anskaffas, dvs. upphandlingsföremålet som ska integreras och passa i befintliga styrapparater. Vidare är det inte möjligt att beskriva det som ska anskaffas tillräckligt tydligt. Kommunen har ett reellt behov av reservdelar till befintliga system. Det skulle vara orimligt att tvinga kommunen att byta ut hela system, inklusive befintliga fungerande styrapparater. Hänvisningarna har varit nödvändiga för att beskriva reservdelarna då de måste vara kompatibla med befintliga styrapparater av samma fabrikat.

Vidare har Trafiksystem gjort gällande att kommunens krav innebär att Swarco kan utestänga all konkurrens i upphandlingen. Det kan konstateras att så inte har skett då de övriga två anbudsgivarna inkommit med konkurrenskraftiga priser för aktuella produkter. Av denna anledning lider inte heller Trafiksystem skada av den påstådda risken för konkurrensutestängning. Av upphandlingens frågor och svar framgår vidare att kommunen accepterar likvärdiga produkter. Enligt kommunens efterforskningar finns det liknande styrapparater till de angivna. Därmed kan det inte uteslutas att likvärdiga produkter till reservdelarna hade kunna komma ifråga. Kommunen har därmed inte begränsat Trafiksystems möjligheter att inkomma med likvärdiga produkter till de efterfrågade reservdelarna. Trafiksystem under alla omständigheter inte berövats möjligheten att inkomma med ett konkurrenskraftigt anbud i upphandlingen. Vilket inte heller skett då Trafiksystem har inkommit med ett konkurrenskraftigt anbud. Trafiksystem har i förekommande fall dessutom offererat förmånligare priser än Swarco på vissa positioner, vilket visar att det inte förelagat någon konkurrensbegränsande situat-

ion eller att Trafiksystem lidit någon skada av upphandlingen i synnerhet inte av utformningen av upphandlingsdokumenten.

Trafiksystem anför bl.a. följande. Trafiksystem understryker att det ska i princip vara objektivt omöjligt att beskriva föremålet för upphandlingen tillräckligt preciserat eller begripligt, för att hänvisning till varumärke ska vara tillåten. Det är således endast i undantagsfall som detta är tillåtet. Trafiksystem menar att kommunen kunde ha utformat upphandlingsdokumenten utan angivande av Swarcos produkter. Detta hade inte inverkat menligt på anbudsgivarnas möjligheter att förstå vad som efterfrågades i upphandlingen. Skyldigheten att skaffa sig kännedom om befintliga trafiksignaler är därtill obligatorisk innan avlämnande av anbud i upphandlingen. Om det nu är så att det finns likvärdiga reservdelar av andra fabrikat som kan användas i de befintliga systemen, vilket kommunen synes göra gällande med hänvisning till sina efterforskningar, är skälen än tyngre att inte referera till just Swarcos reservdelar. Trafiksystem ifrågasätter hänvisningarna på grund av att det skulle motiveras av det som ska anskaffas eller att det annars inte skulle vara möjligt att beskriva det som ska anskaffas tillräckligt tydligt. Kommunen har inte haft rätt att ange ett visst varumärke.

Trafiksystem vidhåller att det inte finns några likvärdiga produkter. Att kommunen accepterar likvärdiga produkter saknar därmed betydelse. Det har inte heller funnits någon reell möjlighet att offerera någon likvärdig produkt då det är kommunen som avgör om materialet är likvärdigt eller inte. Detta styrks av att alla anbudsgivare i upphandlingen har offererat Swarcos produkter. På fråga av en annan aktör på marknaden har Swarco dessutom själva uppgett att det inte finns några likvärdiga reservdelar till deras styrapparater än de som Swarco själv tillverkar. Alla anbudsgivare har därmed varit tvungna att köpa produkterna av Swarco. Övriga anbudsgivare har därmed varit beroende av Swarcos prissättning av produkterna. Det är därför

föga förvånande att ingen anbusgivare har kunnat lämna en så låg anbuds-summa som Swarco.

I motsats till vad kommunen anför har kommunen inte enbart haft alternativet att byta ut hela kommunens system inklusive styrapparater till förfogande. Tvärtom har kommunen haft möjlighet att vidta alternativa, mindre ingripande, åtgärder. Kommunen kunde ha undantagit de aktuella produkterna från utvärderingen.

Kommunen framhåller att Trafiksystem lämnat lägre priser än Swarco på vissa poster, och att konkurrensen alltså inte alls begränsats. Att några av Trafiksystems priser varit lägre än Swarcos är i och för sig korrekt. Detta beror på att Trafiksystem kalkylerade med att vissa av de efterfrågade reservdelarna mycket sällan går sönder. Trafiksystem tog därför medvetna risker beträffande vissa produkter av mindre värde, där bolaget riskerade behöva leverera produkter till kommunen för ett lägre pris än vad bolaget köpt produkterna av Swarco för. Detta risktagande bedömde Trafiksystem nödvändigt för att överhuvudtaget ha en chans att lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Det visade sig emellertid att Swarcos konkurrensfördel var så stor att Trafiksystem, trots detta, inte kunde lämna ett konkurrenskraftigt anbud.

Kommunens påstående om att det finns likvärdiga reservdelar är helt ogrundat och enligt såväl Trafiksystem och Swarco direkt felaktigt. Eftersom det inte finns likvärdiga reservdelar ska dessa rätteligen undantas från utvärderingen.

Det är i upphandlingen klart och tydligt att Swarco har särbehandlats och gynnats på övriga anbudsgivares bekostnad. Såsom upphandlingsdokumenten är utformade skulle Swarco teoretiskt kunna tillförsäkra sig obegränsad vinst.

Angående Trafiksystems skada uppstår den på grund av vidmakthållandet av Swarcos monopol på i målet angivet sätt. I detta fall erbjuds ingen möjlighet att erbjuda generiska produkter eller någon annan tillverkares reservdelar. Ingen annan anbudsgivare än Swarco har när upphandlingsdokumenten utformats på nu aktuellt sätt haft en chans att lämna ett konkurrenskraftigt anbud.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 4 kap. 1 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Av 20 kap. 4 och 6 §§ LOU framgår att förvaltningsrätten kan pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller får avslutas först sedan rättelse gjorts.

I 9 kap. 6 § LOU anges bl.a. följande. Om det leder till att vissa leverantörer gynnas eller missgynnas, får de tekniska specifikationerna inte innehålla hänvisningar till bl.a. ett fabrikat, ett ursprung eller ett framställningssätt som karakteriserar varor eller tjänster som tillhandahålls av en viss leverantör eller varumärke, patent eller typ. Av andra stycket i bestämmelsen framgår att sådana hänvisningar dock får förekomma om det motiveras av det som ska anskaffas eller det annars inte är möjligt att beskriva det som ska anskaffas tillräckligt tydligt. En sådan hänvisning ska följas av orden "eller likvärdigt".

Val av förfarande

Trafiksystem gör gällande att kommunen använt fel förfarande då upphandlingen överskrider tröskelvärdet för ett förenklat förfarande.

Förvaltningsrätten konstaterar dock att bolaget inte har klargjort på vilket sätt det påstådda felaktiga valet av förfarande har medfört skada eller risk för skada för bolaget (HFD 2013 ref. 53). Denna invändning kan därmed inte föranleda något ingripande enligt LOU.

Förfrågningsunderlagets utformning

Trafiksystem anser att kommunen har agerat i strid med LOU och grundläggande upphandlingsrättsliga principer genom utformningen av förfrågningsunderlaget.

Kommunen har i förfrågningsunderlaget avseende posterna byte av kort i styrapparat och byte av kraftenhet i styrapparat beskrivit reservdelar genom hänvisning till produktnamn från leverantören Swarco. Av frågor och svar framgår att kommunen accepterar likvärdiga produkter avseende de aktuella reservdelarna. Frågan är om kommunen genom hänvisning till produktnamn har brutit mot 9 kap. 6 § LOU.

Det är svårt att föreställa sig en situation när en hänvisning till ett specifikt varumärke i en upphandling vare sig gynnar eller missgynnar vissa företag (jfr. t.ex. Kammarrätten i Göteborgs dom den 23 februari 2018 i mål nr 4889-17). Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att hänvisningen i förevarande mål leder till att vissa företag gynnas eller missgynnas.

Det kan ändå vara tillåtet med en hänvisning till ett visst produktnamn om det föreligger en sådan undantagssituation som avses i 9 kap. 6 § andra

stycket LOU, dvs. det motiveras av det som ska anskaffas eller det annars inte är möjligt att beskriva det som ska anskaffas tillräckligt tydligt.

Förvaltningsrätten prövar först om det inte varit möjligt att beskriva det som ska anskaffas tillräckligt tydligt. Av ordalydelsen av 9 kap. 6 § LOU framgår att det endast i undantagssituationer är tillåtet att efterfrågade varor med hänvisning till produktnamn från en viss leverantör. Syftet med regeln är inte att en upphandlande myndighet ska vara befriad från skyldigheten att beskriva föremålet för upphandlingen utan i stället att underlätta för leverantörerna att förstå vad som efterfrågas. Det ska i princip vara objektivt omöjligt att beskriva föremålet för upphandlingen tillräckligt preciserat och begripligt för att en hänvisning till ett visst produktnamn ska vara tillåten.

Kommunen har anfört att det inte varit möjligt att på ett rimligt sätt beskriva upphandlingsföremålet utan hänvisningar till de aktuella produktnamnen. Förvaltningsrätten konstaterar emellertid att kommunen inte närmare har preciserat varför det föreligger svårigheter att beskriva produkten utan hänvisning till produktnamnen. Det kan därför inte anses ha varit omöjligt för kommunen att beskriva upphandlingsföremålet på ett tillräckligt preciserat och begripligt sätt utan att hänvisa till produktnamn. Hänvisning till produktnamnen har således inte varit tillåten på denna grund.

Förvaltningsrätten har därefter att pröva om en sådan undantagssituation som avses i 9 kap. 6 § andra stycket LOU föreligger på den grunden att en hänvisning till ett produktnamn motiveras av det som ska anskaffas.

Av förarbetena till 9 kap. 6 § LOU framgår bl.a. följande. Ändringarna i begreppsbildningen i förhållande till (den äldre) LOU är föranledda av att artikel 42.4 i den svenska språkversionen av direktivet i förhållande till motsvarande bestämmelse i 2004 års LOU-direktiv språkligt har justerats. Någon ändring i sak är inte avsedd (prop. 2015/16:195 s. 1044).

Trots detta uttalande i förarbetena konstaterar förvaltningsrätten att 9 kap. 6 § andra stycket LOU innehåller ett rekvisit som inte återfanns i 6 kap. 4 § andra stycket i den numera upphävda lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, nämligen att en hänvisning motiveras av det som ska anskaffas. Mot bakgrund av ordalydelsen i bestämmelsen anser förvaltningsrätten att rekvisitet ska prövas som en självständig grund för undantag från 9 kap. 6 § första stycket LOU. Vad som avses med rekvisitet framgår emellertid inte av förarbetena.

Kommunen har gjort gällande att hänvisning till produktnamn är motiverat av det som ska anskaffas, dvs. upphandlingsföremålet som ska integreras och passa i befintliga styrapparater. Vidare har kommunen anfört att den har ett reellt behov av reservdelar till befintliga system av förekommande fabrikat och att det skulle vara orimligt att tvinga kommunen att byta ut hela system. Mot bakgrund av att de aktuella reservdelarna måste vara kompatibla med det trafiksystem som kommunen redan har, anser förvaltningsrätten att hänvisning till produktnamn var motiverat av det som skulle anskaffas. En sådan hänvisning kan inte heller anses oproportionerlig. Hänvisning till produktnamn har således varit tillåtet på denna grund.

Mot den bakgrunden anser förvaltningsrätten att Trafiksystem inte har visat att förfrågningsunderlagets utformning innebär att kommunen brutit mot proportionalitets- eller likabehandlingsprincipen eller att det i övrigt strider mot LOU. Inte heller har det framkommit att Trafiksystem, som har lämnat ett anbud inkluderande de efterfrågade produkterna, har lidit skada eller riskerar att lida skada med hänsyn till förfrågningsunderlagets utformning. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Bertil Idarsson

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.*

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att prövningstillstånd meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Vanligtvis får, då kammarrätten inte har fattat något interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, avtal slutas omedelbart. **I de fall där kammarrätten har fattat ett interimistiskt beslut om att avtal inte får ingås, får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt det interimistiska beslutet.** Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen.
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet.
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd.
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta.
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.